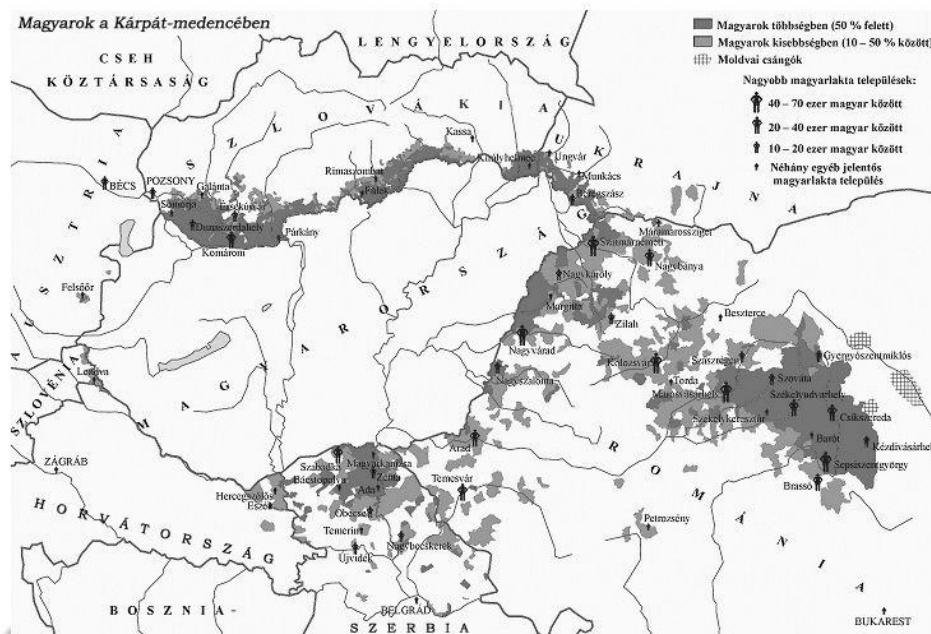

ORSZÁGGYÜLÉS HIVATALA
KÜLÜGYI IGAZGATÓSÁG

NEMZETPOLITIKAI TÜKÖR

Készítette:
Lenkei Judit
Márky Zoltán
Pappné Farkas Klára
Sediqi Jázmin
Szabó Ádám
Vass-Prékopa Angéla

Szerkesztő:
Márky Zoltán

Kiadó:
Dr. Sárdi Péter

2013. június 14.
II. évfolyam 19. szám

TARTALOM

HÍREK	3
Nemzeti összetartozás bizottsága	3
A Nemzeti összetartozás bizottsága június 10-i ülésének beszámolója	
Nemzetpolitika az Országgyűlésben	5
A KMKF Regionális önkormányzati munkacsoport és a Nemzeti összetartozás bizottsága Autonómia albizottsága együttes ülése – közös nyilatkozat	
Magyar nemzetpolitika	9
Máért: oktatási és kulturális programok támogatásáról tárgyaltak	
Erdély	9
A nyelvi jogok érvényesüléséért Romániában	
Németh Zsolt a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen	
Felvidék	11
Az őszi megyei választásokra készül Nagyszombat és Pozsony megye	
Az MKP konferenciája Gútán	
Csáky - Simon interjú	
Délvidék	14
Hamarosan elkészül a két csúrogi emlékközpont	
Kárpátalja	14
Parlamentari meghallgatás az emberi jogokról	
Horvátország	15
A Bellyei járásban újra lesz magyar előjáró-helyettes	
Muravidék	16
A muravidéki magyar iskolák sorsa	
Nyugati magyarság	17
A kanadai kormány kitüntette Bessenyei Somorjai Ágneszt	
A BMKE 45 éves jubileumi ünnepe	
A HÉT TÉMÁJA	19
Kárpát-medencei demográfiai helyzetkép a 2011. évi népszámlálások eredményeinek tükrében	
KITEKINTŐ A KÖVETKEZŐ KÉT HÉTRE	23

HÍREK

Nemzeti összetartozás bizottsága

A Nemzeti összetartozás bizottsága június 10-i ülésének beszámolója

Az Országgyűlés Nemzeti összetartozás bizottsága (NÖB) 2013. június 10-én tartotta soros ülését, amelyet *Potápi Árpád János* (Fidesz) elnökölt.

A testület ez alkalommal a Bethlen Gábor Alap (BGA) 2012. évi tevékenységéről és működéséről szóló jelentést ([J/11399. szám](#)) vitatta meg. A dokumentumot a BGA képviselőjében *Lélfai Koppány* vezérigazgató ismertette.

A vezérigazgató elmondta, igyekeztek minél részletesebben bemutatni a főbb támogatási programokat és a jelentősebb egyedi ügyeket. Rámutatott, hogy a költségvetési törvény részletesen szabályozta a bevételi és kiadási előirányzatokat, továbbá főbb támogatási formánként a rendelkezésre álló forrásaikat. A 2012. évi terv 11.672.800.000 forintról indult, azonban ezt meghaladták és végül 13.940.000.000 forintos keretből gazdálkodhattak. A működési költségek a 2012-es költségvetésben az eredetileg tervezett 6,49 százalékról – a forrásbevonás miatt – 5,81 százalékra csökkentek.

Legjelentősebb programjukként a *Szülőföldön magyarul* oktatási-nevelési támogatást említette, amelyre 5,5 milliárd forintot fordítottak – ezt közel 250 ezer támogatottnak osztották ki. A *Nemzeti Jelentőségű Intézmények program* kétirányú. Egyrészt a Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT) döntése alapján e körbe tartozó intézmények, valamint az erdélyi nemzeti jelentőségű programok támogatását szolgálja. Régiónkénti bontásban a következőképpen alakultak a támogatási összegek: Erdély 3 milliárd, Vajdaság 805 millió, Kárpátalja 731 millió, Felvidék 518 millió, az anyaország 286 millió, a diaszpóra 80 millió, Muravidék 43 millió és a Drávaköz 30 millió forintnyi juttatásban részesült. Kisebb összeggel gazdálkodó, ám jelentős program volt a *2012, a külhoni magyar óvodák éve*, amely Lélfai Koppány szerint nagy sikert jelentett és fontos szereppel bírt. Elsősorban képzéseket szerveztek határon túli magyar óvónők részére, továbbá szakemberek segítségével módszertani csomagokat állítottak össze. Ehhez hasonló jellegű projekt a *2013, a külhoni kisiskolások éve*, amelynek sikerében ugyancsak bíznak. A vezérigazgató kiemelte a *Dr. Szász Pál szülőföldi ösztöndíjat*, amelyet a határon túli jogászképzésben résztvevő magyar hallgatók számára kívántak megnyitni. Az első évben 25 támogatott részesült fejenként havi 50 ezer forint ösztöndíj-juttatásban.

Szávay István (Jobbik) egyetlen pozitívumnak azt nevezte, hogy a 2011-es beszámoló esetén kifogásolt késés után idén határidőn belül nyújtották be a jelentést. A tartalmi részekkel azonban elégedetlen volt a képviselő. Szerinte ugyanis a programjaik nem a külhoni magyarok objektív támogatását célozzák, pusztán „a Fidesz külhoni klientúrájának feltökésítését” szolgálja a szervezet. Sérelmezte, hogy a dokumentum a működési költségeket nem részletezi és sok a megkérdőjelezhető kifizetés. Kritikával illette *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettest, aki állítása szerint „nem tartotta a szavát” és az

ellenzék a nemzeti jelentőségű intézmények esetén nem kapta meg a javaslattevési jogosultságot sem. A Szász Pál-ösztöndíjról elmondta, jó kezdeményezésnek tartja, és érdeklődött a további tervekről. A jobbikos képviselő zárásul leszögezte, hogy a beszámolót nem fogják támogatni.

Szabó Vilmos (MSZP) kifejtette, a dokumentum mennyiségre „mintha rendben lenne”, ugyanakkor tartalmilag szerinte hagy kívánnivalót maga után a benyújtott anyag. Az MSZP politikus is kifogásolta, hogy nem részletezték a működési költségeket. A támogatási összegek kapcsán tájékozódni kívánt, hogy a Sapientia és a Partiumi Keresztény Egyetem mellett a Babes-Bolyai Tudományegyetem magyar kara számára milyen forrásokat biztosított a BGA, a Modern Üzleti Tudományok Főiskolája miatt kapott néhány képzési alkalomért túlzónak tűnő 150 millió forintot, továbbá hogy a külföldi magyar óvodák évéhez csatolt források nagy részét miért Magyarországon használták fel. Szerinte ezen kívül irreálisnak tűnik a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola által feltüntetett 85 százalékos¹ elhelyezkedési arány is. Szabó Vilmos azt is tudakolta, hogy miért mondtak fel a *Határtalanul!* program szervezői. Hozzáfűzte, hogy ők sem fogják elfogadni a beszámolót.

Szili Katalin arról kívánt tájékozódni, hogy milyen változások történtek az előző évekhez képest, különösen a külföldi szakértők bevonása kapcsán, illetve hogy milyen előrelépés történt az ellenőrzés vonatkozásában. Kifogásolta a BGA honlapja aktualitásának, informatívosságának hiányosságait.

Lélfai Koppány válaszában elmondta, a BGA a pályázatok értékelését elfogulatlanul végzi. Rámutatott, hogy a nemzeti jelentőségű intézmények közé a MÁÉRT tagszervezetei által jelölt szervezetek kerülhetnek be. Ez nem zárt kör, ha a tagszervezetek új intézményeket jelölnek, akkor bővíthető. Kifejtette: valamennyi támogatás esetén szigorú monitoring és belső ellenőrzési rendszer működik. A működési költségekről elmondta, a 810 millió forintos összeg jelentős része munkabér. Elmondása szerint a támogatottakkal való állítólagos személyi összeférhetlenségek ügyét kivizsgálták, ám a vádak nem bizonyultak megalapozottnak.

A BGA vezetője kifejtette, Szabó Vilmos észrevétele alapján ellenőrizni fogják a kárpátaljai Rákóczi Főiskola által kommunikált kiemelkedően magas elhelyezkedési arányt, az erdélyi Babes-Bolyai Tudományegyetemről pedig elmondta, annak a román állam a fenntartója. Az óvodák éve program keretében az anyaországban biztosították az óvónók képzéseit, ezért használták fel Magyarországon a források jelentős részét, és a módszertani csomagok összeállítása is itt történt meg.

A vezérigazgató Szili Katalin kérdésére elmondta, elkülönült belső ellenőrzési rendszer működtetnek, amely több körös ellenőrzést tesz lehetővé. Ennek keretében egymást és a támogatottakat is vizsgálják. Ezen felül a folyamatokba épített és utólagos vezetői ellenőrzés is zajlik. Lélfai Koppány ígéretet tett arra nézve, hogy a BGA honlapjának naprakészességét, informatívosságát igyekeznek fokozni.

¹ A végzettségnek megfelelő, Kárpátalján történő elhelyezkedésre vonatkozó adat.

A NÖB a beszámolót 8 igen és 2 nem szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta. A parlamenti vitában Potápi Árpád János lesz a bizottsági előadó, Szávay István pedig a kisebbségi álláspontot fogja képviselni.

Nemzetpolitika az Országgyűlésben

A KMKF Regionális önkormányzati munkacsoport és a Nemzeti összetartozás bizottsága Autonómia albizottsága együttes ülése – közös nyilatkozat

A június 12-én az Országházban megtartott ülés napirendjén *Kalmár Ferenc András* (KDNP) képviselő beszámolója az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésében benyújtandó, az Európában élő őshonos kisebbségekről készülő jelentéséről, az Európai Polgári Kezdeményezések fejleményei és a romániai régióátalakítás kérdései szerepeltek.

Az ülést az albizottság elnöke *Szili Katalin* (független), valamint a munkacsoport két társelnöke *Kőszegi Zoltán* (Fidesz) és *Harangozó Gábor* (MSZP) vezette².

Szili Katalin az ülés utáni sajtótájékoztatón kiemelte: a tanácskozáson Kalmár Ferenc András beszámolt az őshonos kisebbségek helyzetéről készülő jelentésről. A jelentés a már meglévő Európa tanácsi jelentéseket felhasználva továbblépést kíván elérni az őshonos kisebbségek jogai és jogaik érvényesítése ügyében.

Az európai polgári kezdeményezések állásáról az albizottság elnöke közölte: létrejöttek a kezdeményezésekhez kapcsolódva az aláírásgyűjtésekért felelős munkacsoportok. Felhívta a figyelmet arra, hogy korábban már döntöttek arról, mindhárom kezdeményezést támogatják, és a mögé sorakoznak fel egységesen, amelyiket az Európai Bizottság is támogatja. Szili Katalin ugyanakkor reményét fejezte ki, hogy mivel nem egymást kioltó javaslatokról van szó, akár mindhárom indítvány is a testület elé kerülhet.

Az RMDSZ nevében *Vincze Loránt* úgy fogalmazott: "A kisebbségi polgári kezdeményezés a legkiválóbb alkalom arra, hogy a Kárpát-medencei magyar nemzeti közösség szolidáris legyen és egyként gyűjtsön támogató aláírásokat a bejegyzett kisebbségi kezdeményezésekre. Az aláírások nagy része nyilvánvalóan a magyar közösségektől fog származni, de a kezdeményezésnek európai szintűnek kell lennie, európai szolidaritássá kell válnia." Az RMDSZ nemzetközi titkára hozzátette: a kisebbségvédelem területén az Európai Unióban meglévő szabályozások száma a nullához közelít. "Az RMDSZ-nek és európai partnereinek kezdeményezése, annak

² Az Országgyűlést mellettük Csóti György (Fidesz), az albizottság alelnöke, Ékes Ilona (Fidesz), Szabó Vilmos (MSZP), *Gaudi-Nagy Tamás* (Jobbik) *Kalmár Ferenc András* és *Rubovszky György* (KDNP) és *Mile Lajos* (független) képviselte.

A magyar nemzeti közösségek képviseletében a KMKF tagjaiként megjelent Korodi Attila, az RMDSZ képviselője, Vincze Loránt, az RMDSZ nemzetközi titkára, Toró T. Tibor, az EMNP elnöke, Biró Zsolt, az MPP elnöke, Kulcsár Terza József (MPP), Óry Péter, az MKP alelnöke, Farkas Iván, az MKP alelnöke, Fremond Árpád a VMSZ képviselője, Tokai István, a MESZ titkára, Sin József, a KMKSZ elnökségi tagja, Kőszeghy Elemér, az UMDSZ alelnöke, Ágoston András, a VMDP volt elnöke, Duray Miklós, a Szövetség a Közös Célokért elnöke, Izsák Balázs, az SZNT elnöke, Ferencz Csaba, az SZNT alelnöke és Papp Előd, az EMNT alelnöke. Az ülésen jelen volt még Bárdos Gyula, a Csemadok elnöke és László Bálint, a délvidéki Magyar Remény Mozgalom elnöke.

elfogadása esetén megteremti a kisebbségvédelmi szabályozás első elemeit, ez pedig a magyar közösségek egyik fontos céljának teljesítését jelentené" - mondta Vincze Loránt.

Az európai polgári kezdeményezés lényege, hogy az Európai Unió polgárai - egymillió támogató aláírás összegyűjtésével - közvetlenül is kezdeményezhetik uniós jogszabályok megalkotását vagy módosítását. Az aláírásgyűjtést azt követően lehet elindítani, hogy az Európai Bizottság megállapítja: az unió jogkörébe tartozik a jogalkotás az adott kérdésben. A Székely Nemzeti Tanács azt javasolja, hogy az EU kezelje kiemelt figyelemmel azokat a régiókat, amelyeket nemzeti, etnikai, kulturális, vallási, nyelvi sajátosságok különböztetnek meg az őket körülvevő régióktól. Az RMDSZ az európai polgári kezdeményezés eszközével arra kívánja rávenni az Európai Uniót, hogy alkosson jogszabályt az unió kisebbségeinek védelméről. Az Erdélyi Magyar Néppárt az európai őshonos közösségek és kultúrák védelmében fogalmazta meg kezdeményezését.

A tanácskozáson tárgyaltak a régiók tervezett átalakításáról is. A résztvevők körképet kaptak a tervezett szlovák szándékokról és az ukrajnai tervekről, amelyek szerint átalakítanák közigazgatási beosztást.

Romániában ez most az egyik legaktuálisabb kérdés, és a magyarság számára egyáltalán nem mindegy, hogy a jövőbeni közigazgatási régiót hogyan alakítják ki. Azt szeretnék, ha az egységes székely régiót fogadnák el - jelezte Szili Katalin, hozzátéve: a témában [közös nyilatkozatot](#) fogalmaztak meg, amely a tényleges és teljes körű autonómiát nevezi meg a nemzeti közösségek szülőföldön boldogulásának és fennmaradásának zálogaként, amely az európai, tagállamokra is érvényes szubszidiaritás elvének egyik valós leképezése.

Korodi Attila a romániai régióátalakítási folyamatát ismertette és úgy értékelte, hogy a kormány által bemutatott átszervezési terv a magyar közösség számára rendkívül hátrányos. "Úgy látszik, hogy a többség asszimilációs eszközként használja az átalakítást, hiszen a magyar közösség meglévő közigazgatási jogköreiből, a magyar megyékből farag le. Ha a kedvezőtlen tervet nem sikerül megváltoztatni, az a romániai magyar társadalomban példátlan elégedetlenséget szül és végül az emberek az utcára vonulnak. Ki kell használni a hátralevő időszakot, diplomáciai fellépéssel, a nemzetközi intézmények tájékoztatásával" - mondta az RMDSZ parlamenti képviselője.

Harangozó Gábor, a KMKF regionális önkormányzati munkacsoportjának társelnöke hozzátette: e téren nem túl kedvező jelzések érkeznek Románia mellett Felvidékről és Kárpátaljáról is. Ezért egységes álláspontra helyezkedtek, és rögzítették, számukra csak olyan átalakítás fogadható el, ami a magyar kisebbségek területi sajátosságait figyelembe veszi. Fontos, hogy olyan régiók jöjjenek létre, amelyek a későbbi autonómia alapját jelentik majd - szögezte le. Kitért arra, hogy az autonómia az egyetlen olyan megoldás, ami a szükséges és elégséges feltételeket tudja biztosítani a határon túli magyar közösségek helyben történő boldogulásához. Kiemelte: ebben akkor tudnak előrelépést elérni, ha meggyőzik az európai közösséget és a szomszédos országokat is. Fontos ugyanakkor, hogy a kezdeményezések mögött jogi javaslatok is álljanak, ezért van jelentőségük a polgári kezdeményezéseknek - mutatott rá.

Szávay István (Jobbik) kérdése a külügyminiszterhez: **„Mit kíván tenni a kormány a vereckei honfoglalási emlékmű megóvása érdekében?”** címmel. A felszólalás a 2013. június 10-i ülésnapon hangzott el.

A képviselő elmondta, hogy az ukrán Szvoboda párt szélsőségesei évek óta rendszeresen megrongálják a vereckei honfoglalási emlékművet. Véleménye szerint a nemzeti identitásunk szempontjából kiemelkedően fontos alkotásnak megfelelő ukrán állami védelemben kellene részesülnie, melyre a két ország között érvényben lévő szerződések is lehetőséget adnak. Beszámolt arról, hogy a Szvoboda egyik képviselője nemrégiben a Lemberg megyei tanácsban az emlékmű elbontását javasolta, ezért szerinte a témát a következő ukrán-magyar kisebbségi vegyes bizottság ülésének napirendjére kellene venni.

Németh Zsolt külügyi államtitkár válaszában sajnálatosnak nevezte, hogy a 2008-ban felállított emlékművet már több támadás is érte. Elmondta, hogy megfelelő az együttműködés az ukrán hatósággal a rongálás felderítése érdekében és napokon belül megtörténik a térfigyelő kamerák felállítása is. Hozzátette: fontos az emlékmű védetté nyilvánítása, melyről az országos eljárás már folyamatban van.

Zagyva György Gyula (Jobbik) kérdése a külügyminiszterhez: **„Miért nem tesz semmit a magyar diplomácia a román hatóságok törvénytelenégeivel szemben?”** címmel. A felszólalás a 2013. június 10-i ülésnapon hangzott el.

A képviselő kifogásolta, hogy a magyar diplomácia nem lép fel a román hatóságok magyar nemzeti közösségeket ért törvénytársításával szemben. Szerinte a kolozsvári Kismezői temetőben történt magyar műemlék megrongálása ügyében sem szólalt fel a magyar diplomácia. Elmondta, hogy a román hatóságok többek között megakadályozták a Székely Sziget nevű rendezvény eredeti tervek szerinti megtartását, több trianoni megemlékezést betiltottak és megzavarták az Erdélyi Magyar Ifjak június 2-ai tiltakozását is, akik a nagyváradi temető Mihai Viteazul temetővé való átnevezése ellen demonstráltak.

Németh Zsolt, a Külügyminisztérium parlamenti államtitkára válaszában elmondta, a Székely Sziget nem marad el, a kézdivásárhelyi sportcsarnokban tartják meg június végén. A kolozsvári Kismezői temetőben történt műemlékrongálás kapcsán kijelentette, a hadisír-egyezmény alapján jártak el, ennek megfelelően Magyarországnak az esetről készített nyilatkozatát Kolozsvár alpolgármestere vette át, aki elítélte az eseményt és ígéretet tett, hogy mindent megtesznek a műemlékek megfelelő védelme és az elkövetők elfogása érdekében. Hozzátette: közmunka keretében június 7-ére sikerült az emlékművet megtisztítani.

Az Erdélyi Magyar Ifjak nagyváradi szervezetének villámtüntetését illetően úgy véli, a tüntetés jogos volt, de a román hatóságok szerint a fiatalok nem kértek erre engedélyt. Hozzátette: a park elnevezése kérdésében valóban indokolt lehet további egyeztetéseket tartani.

Pálffy István (KDNP) azonnali kérdése a külügyminiszterhez: **„Mit okoz a szlovák közigazgatás a felvidéki magyaroknak?”** címmel. A felszólalás a 2013. június 10-i ülésnapon hangzott el.

A képviselő a tervezett szlovákiai közigazgatási reformról elmondta, a tervek szerint egy három megyéből valamint Pozsonyból álló rendszert akarnak létrehozni, amely jelentős veszélyeket rejt a felvidéki magyar közösségre nézve, hiszen minden megyében 15 százalék alá csökkenne a magyarság részaránya. Ennek következtében, ha megmarad a jelenlegi szlovák önkormányzati választási rendszer, akkor a listákon nem vagy csak alig lennének magyar képviselők – tette hozzá.

Németh Zsolt külügyi államtitkár válaszában kiemelte, hogy indokolt az óvatosság az eddigi szlovák közigazgatási reformok következményei miatt, de egyelőre idő előtti lenne bármiféle hivatalos magyar kormányzati megnyilvánulás. Az viszont nyílt titok, hogy a szlovák Belügyminisztérium illetve a vezető kormánypárt részéről vannak tervek a három megyés rendszer kialakításra - tette hozzá. Kijelentette: ebben a helyzetben a felvidéki magyar közösségnek az a feladata, hogy minél erősebb pozíciókat szerezzen az őszi megyei önkormányzati választásokon, valamint minél világosabban meg kell fogalmazniuk a tervezettel kapcsolatos álláspontjukat és követeléseiket, melyeket a magyar kormány is támogatni fog.

A KDNP-s politikus viszontválaszában hangsúlyozta, hogy fontos a folyamatok körültekintő figyelemmel kísérése, mert a közigazgatási reform már egy lépésen túl van, 78 új járás jött létre és az említett régiósítás terve a reform második lépése.

Csóti György (Fidesz) napirend utáni felszólalása a 2013. június 11-i ülésnapon: **„Muravidéken működő magyar autonómia”** címmel.

A képviselő röviden beszámolt Muravidék történeti háttéréről és elmondta, hogy a mai Szlovénia területén élő magyarok száma az erőteljes kivándorlási, illetve asszimilációs folyamatoknak köszönhetően jelentősen lecsökkent; míg 1921-ben 22 ezer magyar élt a területen, addig számuk 2001-ben már csak 6200 volt. Hozzátette: létszámuk valószínűleg ennek a kétszerese, de vegyes házasságok és az asszimiláció miatt nem mindenki vallja magát magyarnak.

Kiemelte, a szlovén alkotmány államalkotó tényezőnek ismeri el az országban élő őshonos magyar és olasz kisebbséget, külön fejezetben rendelkezik az őket megillető különleges jogokról az oktatás, a kultúra és a tájékoztatás, valamint az anyaországukkal való kapcsolattartás terén. A két kiemelt kisebbség alanyi jogon egy-egy saját képviselőt küldhet a szlovén parlamentbe, emellett szlovén politikai pártokra is szavazhat, valamint helyi szinten is biztosítják számukra az önkormányzati képviseletet - mondta.

A politikus szerint a helyzet mégsem ideális, hiszen problémát jelent az asszimiláció; a magyarok körében már 50 százalékot meghaladó a vegyes házasságok aránya – tette hozzá. Kiemelte: a muravidéki magyarság megmaradásának esélye attól függ, hogy sikerül-e visszaállítani a magyar nyelv és a magyar nemzeti értékek presztízsét.

Magyar nemzetpolitika

Máért: oktatási és kulturális programok támogatásáról tárgyaltak

A Magyar Állandó Értekezlet oktatási és kulturális szaktanácsadója kedden ülésezett Budapesten. A KIM Nemzetpolitikai államtitkársága az MTI-hez eljuttatott közleményben adott tájékoztatást az eseményről.

Az ülésen *Halász János* kultúráért felelős államtitkár tartott beszámolót a külhoni kulturális programok támogatási lehetőségeiről, a színházi, a közművelődési és az intézményi támogatási rendszerekről.

Ezt követően a köznevelési államtitkárság képviselője számolt be a külhoni oktatás támogatásáról, a már kiírt és a még az idén várható pályázatokról.

Répás Zsuzsanna nemzetpolitikai helyettes államtitkár a kisiskolások éve kapcsán szerzett tapasztalatokat osztotta meg a szaktanácsadó tagjaival, és beszámolt az oktatási-nevelési támogatások folyósításának helyzetéről.

Az ülésen az egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkárság képviselője előadásában hangsúlyozta, hogy kiemelkedően fontos a külhoni magyar egyházak támogatása, hiszen a magyar identitás megőrzésében kulcsszerepet játszanak, ezért a magyar kormány stratégiai partnereknek tekinti őket.

Forrás: MTI

Erdély

A nyelvi jogok érvényesüléséért Romániában

Victor Ponta miniszterelnökhöz és kabinetje kilenc miniszteréhez intézett kérdést *Markó Attila*, RMDSZ-es képviselő, melyben arra vár választ, hogy miképpen tett eleget a kormány az Európa Tanács Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartájának ratifikálásában vállalt kötelezettségeinek.

A képviselő emlékeztetett, hogy Románia lassan belép a Karta második monitoring-ciklusába, és a kormánynak ez év októberéig be kell mutatnia, hogy miképpen biztosítja az ország területén élő közösségek jogát anyanyelvük szabad használatához. A politikus felvázolta, hogy a 2007-ben ratifikált egyezmény első jelentését Románia közel két éves késéssel nyújtotta be, és az azt követő levélváltások és a szakértői bizottság látogatása nyomán számos alkalmazási problémára derült fény.

Jelezte, hogy a minisztériumok többsége nem gyűjt megfelelő adatokat és információkat, amelyek elengedhetetlenek egy valós helyzetkép megismeréséhez, ezáltal ezek a minisztériumok nem is tudják, hogy mit kell belefoglalni a jelentésbe. "Az egyik legbeszédesebb példa az igazságügy területe, ahol alkotmányos és törvényes rendelkezések garantálják az anyanyelv használatát mind a büntető, mind pedig a polgári és közigazgatási eljárásokban, ám a szaktárca bevallottan nem rendelkezik semmilyen adattal a jog gyakorlását illetően. Nem lehet tudni, hogy országos szinten hány tolmács áll a perben résztvevők segítségére, hol és hány tárgyalás zajlott a felek anyanyelvén, hány anyanyelven kiállított iratot iktattak és azok közül hánynak kérdőjelezték meg az érvényességét. Ugyanilyen siralmas a helyzet

a közigazgatásban is, ahol nemcsak jogi normákat nem alkalmaznak, de törvényes jogot is el lehet veszíteni a bíróságon" - sorolta Markó Attila.

A képviselő leveléhez csatolta a szakértői bizottság kétszáz oldalas jelentését, amelyben számos kérdésben elmarasztalja Romániát, ugyanakkor jelzi, hogy több cikkely esetében nem sikerült teljesíteni a vállalt kötelezettségeket.

"Mit tett a kormány annak érdekében, hogy a szakértői bizottság kritikáit orvosolja? Milyen intézkedéseket terveznek a kormány és a különböző minisztériumok annak érdekében, hogy ezek a kritikus kitételek ne jelenjenek meg a következő jelentésben is?" - tette fel a kérdést a képviselő.

Markó Attila csütörtökön sajtótájékoztatón számolt be arról, hogy a Mikó Imre Jogvédő Szolgálattal együttműködve árnyékjelentést kíván készíteni a kisebbségi nyelvi jogok betartásáról. Úgy tervezi, hogy októberig összeállítják a dokumentumot, melyet a hivatalos román állami jelentés mellett benyújtanak majd az Európa Tanács szakértői bizottságához. Az árnyékjelentést ugyanolyan rendszerben készítik, ahogyan a hivatalos jelentés készül, és rávilágítanak, miképpen biztosítják az ország területén élő közösségek jogát az anyanyelvük szabad használatához.

Németh Zsolt a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen

Németh Zsolt, a Külgügyminisztérium parlamenti államtitkára Marosvásárhelyen, a Sapientia EMTE június 8-i ballagási ünnepségén Bocskai István-díjat vehetett át, amellyel a Sapientia szenátusa az egyetem alapításában és fejlesztésében betöltött szerepéért tüntette ki.

Beszédében többek között azt a meggyőződését hangsúlyozta, hogy a térségnek, Romániának, de egész Európának is az egyik legnagyobb értéke, hogy különböző kultúrájú, különböző nyelvű és identitású emberek élnek benne. Hozzátette, a kulturális együttélésről szóló európai vitákban vannak, akik az intézményeken belüli multikulturalitásért szállnak síkra. Vannak, akik egy szervezetbe, egy igazgatásba kényszerítenék azokat is, akik önálló intézményeket akarnak. Úgy vélte, ez a megközelítés alááshatja a kulturális sokszínűség megvalósítását. "A magyar kormány azokkal ért egyet, akik azt mondják, nem az intézményeknek kell multikulturálisaknak lenniük, hanem a társadalomnak. Ehhez önálló szellemi műhelyekre, önálló intézményekre, önálló iskolákra van szükség az óvodától a felsőoktatásig. Ezt nevezzük autonómiának" - nyomatékosította az államtitkár.

Németh Zsolt felidézte, 12 évvel ezelőtt nagy ellenállással szemben kellett megalapítani a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemet, aztán nagy ellenállással szemben kellett életben tartani az intézményt. Megemlítette, vannak, akik úgy vélik, hogy a magyar kormány máshonnan vonja el a támogatást, amit az erdélyi magyar egyetemnek juttat. "Ez nem támogatás, hanem befektetés a magyar nemzet, Románia és az egész Közép-Európa jövőjébe" - fogalmazott az államtitkár. Úgy vélekedett, az önálló magyar intézmények lehetőséget teremtenek arra, hogy a magyarok otthonosan érezzék magukat a szülőföldjükön. "Az önálló magyar oktatási intézmények a saját világát a saját szülőföldjén megszervezni képes magyar jövő bölcsői. Akik ellenzik az önálló magyar felsőoktatási intézményeket, azok közül sokan azért teszik, mert azt akarják, hogy a magyarságnak ne legyen ilyen jövője" - jelentette ki Németh Zsolt.

Dávid László, az egyetem rektora a marosvásárhelyi ballagáson jelentette be, hogy az egyetem egy hete megszerezte a mesterképzések indításához szükséges jóváhagyást. Hozzátette, reményei szerint a már jóváhagyott három szak mellett még ebben a hónapban további öt szakon szerzik meg a mesterképzés elindításának a jogát.

A Sapientia EMTE marosvásárhelyi karán hét szakon 230 hallgató ballagott el szombaton.

Forrás: MTI

Felvidék

Az őszi megyei választásokra készül Nagyszombat és Pozsony megye

A Magyar Közösség Pártja (MKP) Nagyszombati Kerületi Tanácsa június 11-i ülésén *Berényi Józsefet*, a párt országos elnökét, Nagyszombat megye önkormányzati képviselőjét választotta meg megyei elnökjelöltnek. Az MKP még februárban döntött arról, hogy Nagyszombat megyében önálló elnökjelöltet indít a megyei választásokon.

Berényi József három fő célt tűzött ki az elkövetkező négy évre: a magyar tanítási nyelvű iskolák és magyar kulturális intézmények, illetve programok támogatása, színvonalas egészségügyi rendszer létrehozása, amelyben hangsúlyosan érvényesül az anyanyelvű kommunikáció, valamint a közutak európai uniós alapból történő felújítása is szerepel a tervek között.

A megyében így két magyar elnökjelölt is indul az őszi választásokon. Az MKP első embere mellett a Most-Híd által támogatott *Nagy József* is megméretteti magát. A megyében a Dunaszerdahelyi és a Galántai járás adja magyar szavazói bázist, a magyarság csak ott van többségben. A magyar szavazatok megosztása miatt sincs immár esély arra, hogy magyar elnök kerüljön a szlovák többségű³ Nagyszombat megye élére.

A 2009-es választásokon Berényi József képviselő-jelöltként indult és a galántai járásban az első helyen jutott a megyei önkormányzatba. A tavalyi parlamenti választások alapján mindkét járásban az MKP jelöltje, Berényi József bizonyult népszerűbbnek. Noha reális esélyük nincsen, annyi azonban bizonyos, hogy az idei megyei választások során a két magyar elnökjelölt között kiélezett küzdelem várható.

Pozsony megyében a megyei elnökjelölt megnevezése mellett koalíciós megegyezésre is sor került. Hét ellenzéki párt, az SDKÚ-DS, a KDH, az SaS, az MKP, a Most-Híd, valamint az OKS és a Zöld Párt fogott össze a győzelem érdekében. Közös jelöltjük a jelenlegi megyefőnök, *Pavol Frešo* (SDKÚ-DS) lesz. A közös listán a Most-Hídnek 8, az MKP-nak 3 jelöltje fog szerepelni. Az MKP elnöke elmondta, hogy pártja erős képviselettel bír Pozsony megyében a jelenlegi ciklusban is, ezért azon van, hogy ez továbbra is folytatódjon. *Bugár Béla*, a Most-Híd vezetője szerint a koalíciós szerződés aláírása annak a bizonyítéka, hogy ahol van akarat, ott lehetséges az együttműködés.

Forrás: www.felvidek.ma

³ A magyarság aránya 22%

Az MKP konferenciája Gútán

2013. június 10-én Gútán került sor a Magyar Közösség Pártja (MKP) polgármestereinek soros szakmai találkozójára, amelyen a résztvevők megtárgyalták többek között a magyar nyelvű oktatás, a szociális problémák, valamint a megyei választások aktuális kérdéseit. A fórumon részt vett *Répás Zsuzsanna*, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára, *Berényi József*, az MKP elnöke, *Óry Péter*, a párt önkormányzati és közigazgatási alelnöke, továbbá *Balogh Csaba*, pozsonyi magyar nagykövet is.

A helyettes államtitkár beszédében hangsúlyozta az anyanyelvi oktatás és az összefogás fontosságát. Úgy fogalmazott, hogy „a találkozások, a közös gondolkodás és az összehangolt cselekvés a kulcstényezők ahhoz, hogy elérjük közös célkitűzéseinket”. *Répás Zsuzsanna* bemutatta azokat a programokat, amelyekkel a magyar kormány igyekszik vonzóvá tenni a magyar nyelvű oktatást a külhoni magyarság körében. Elmondta, arra törekszenek, hogy a pedagógusokon és az érintett családokon kívül minél több társadalmi csoportot be tudjanak vonni ezekbe. Hozzáfűzte, hogy e tevékenységet „azzal a nemzetpolitikai stratégiával összhangban végzik, amelyet a Magyar Állandó Értekezlet fogadott el”.

Berényi József a tervezett szlovákiai közigazgatási átalakításról és az autonómia ügyéről ejtett szót. Kifejtette, hogy pártjának azokkal kell együttműködni, akik nyitottak párbeszédet folytatni a természetes régiók megteremtéséről. Az autonómia kérdése kapcsán megjegyezte, némi előrehaladást jelent, hogy „ma már az autonómia nem egy szitokszó végre”, ami megfogalmazása szerint „kicsit” az MKP-nak is köszönhető. A párt elnöke hangsúlyozta ennek fontosságát, ugyanis szerinte kizárólag az önkormányzatiság kiterjesztésével lehet megállítani a felvidéki magyarság drámai fogyatkozását.

Óry Péter, az MKP alelnöke a kétnyelvűség ügyét elemezte. Beszámolóját egy 1937-es MTI-hírral illusztrálta, amely arról tájékoztatott, hogy „a somorjai vasútállomás épületéről levették az állomás magyar nevét feltüntető táblát”. A magyar politikus szerint jelenleg „még itt sem vagyunk, hiszen nálunk még ki sem került a magyar tábla a vasútállomásokra”. Elmondta, noha a kétnyelvűség biztosítása többnyire állami feladat volna – amit nemzetközi egyezmények is rögzítenek –, az állam jelenleg ezen a téren nem végzi a dolgát.

A továbbiakban felszólalt *Zachariaš István*, Szepsi város polgármestere, *Pék László*, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének elnöke, *Bárdos Gábor*, Somorja polgármestere és *Horony Ákos* jogász is, akik ugyancsak az anyanyelvi oktatásról és a kétnyelvűségről, továbbá a szociális problémákról értekeztek.

Csáky – Simon interjú

A www.bumm.sk felvidéki magyar hírportál a *Berényi-Bugár* pártelnöki interjúkat követően ezúttal *Csáky Pállal*, a Magyar Közösség Pártja (MKP) elnökségi tagjával és *Simon Zsolttal*, a Most-Híd alelnökével készített páros interjút. A beszélgetéseket a közelgő európai parlamenti választások is

aktuálisá tették, ugyanis a hírek szerint az egymással konfliktusos viszonyban lévő két politikus 2014-ben egyaránt megmérettetné magát, ami a két párt együttműködésének esélyeit csökkentheti.

Csáky Pál, az MKP egykori elnöke az EP-választásokra utalva elmondta, egyelőre nem eldöntött tény, hogy ő vezeti-e majd pártja listáját, erről ősszel fog határozni az MKP. Ha pártja úgy dönt, hogy „nekiveselkedik” és megpróbálja átugrani az 5 százalékos küszöböt, akkor ebben „hajlandó együttműködni” – fogalmazott a politikus. Megjegyezte, szerinte az EP-választás lehetőséget jelent az elmúlt időszak „nem éppen szerencsés tendenciáinak megfordítására”, annál is inkább, mert alacsony részvétel várható. Kifejtette, a Most-Híd működésének bármilyen legitimálását igyekszik kerülni, mivel úgy véli, az asszimilációt szolgálja a vegyespárt tevékenysége. Szerinte a bizonytalanok számára adnak olyan támpontot, amelyben igazolva látják, hogy az identitás megőrzése nem olyan lényeges, ezzel gyorsítja a párt a magyarság fogyását. Ezért Csáky Pál a közös listával szemben az önálló indulást támogatja.

A magyar közösség helyzetéről kedvezőtlen képet alkotott. Szerinte egész Szlovákiához hasonlóan a felvidéki magyarság is csak sodródik, amin változtatni kell, azonban ehhez mobilizáló személyiségek és gondolatok szükségesek. Az MKP-ról elmondta, úgy véli, markánsabb politikát kellene követniük, ugyanakkor nyitni a bizonytalanok felé is. Fontosnak nevezte, hogy a közösség és a párt is „összeszedje” magát, ugyanis egy meghasonlásban szenvedő csoportot nem fognak komolyan venni a szlovák politikai erők, ami az érdekérvényesítő képességük további csorbulását eredményezheti.

A teljes interjút elolvashatja [itt](#).

A Most-Híd alelnöke arról beszélt, hogy az esetleges együttműködéstől nem zárkózik el, az MKP-n múlik annak sorsa, azonban Csáky Pállal nem kíván közösen dolgozni. Szerinte ő felel a felvidéki magyar politika megosztottságáért. Az európai parlamenti választások jelentőségét ugyanakkor kiemelte, szerinte „Brüsszelben jó alkalom van a felvidéki magyarokért tenni”. Úgy vélte, ezt segítheti a Most-Híd Európai Néppártba való felvétele, amit szerinte ugyan akadályozni próbál az MKP, de végeredményben nem tehet ellene. A két párt viszonyában és a szakadásban meghatározónak említette, hogy bár hosszú időn keresztül érvényesülhettek az MKP-ban a különböző irányzatok, 2007 után ez a helyzet teljesen megváltozott és „radikális” irányvonalat vett fel a szervezet. Ezt követően döntöttek úgy *Bugár Bélának*, hogy távoznak, és új alakulatot hoznak létre. Simon Zsolt szerint ennek a lépésnek köszönhető, hogy egyáltalán létezik még a felvidéki magyarságnak politikai képviselte.

A teljes interjút elolvashatja [itt](#).

Délvidék

Hamarosan elkészül a két csúrogi emlékközpont

A dél-bácskai Csúrogon a tervek szerint hamarosan befejeződik annak a két emlékközpontnak az építése, amely az 1942-es délvidéki razzia szerb és az 1944-es bosszúhadjárat magyar áldozatai tiszteletére épül. Így sajtóhírek szerint június utolsó hetében végre sor kerülhet Magyarország és Szerbia államfői, *Áder János* és *Tomislav Nikolić* közös főhajtására.

Az áldozatul esett szerbek és magyarok emlékére létesített emlékhelyek egyike, a razzia áldozatainak szentelt múzeum épületének helyet adó egykori Topalov-raktár már szinte teljesen kész. A múzeum a magyar állam 10 millió dináros adományából készül el.

Az 1944-ben kivégzett magyar áldozatok tiszteletére épülő emlékpark várhatóan a következő napokban fejeződik be. Eddig a kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt több hetet is késtek a terepmunkálatok. A tervek szerint, miután a sétány elkészült a napokban befejezik a szobor talapzatának kiöntését és márványlapokkal történő befedését. Ezután már csak a szobor felállítása és környékén a talajmunkálatok befejezése következik. Ennek a kiépítését a szerb kormány fedezi.

Magyarország az elmúlt évtizedekben már többször megkövette Szerbiát, de a második világháborút követően, 1944-1945-ben meghalt több tízezer magyar áldozat emléke előtt tisztelgő hasonló szerb gesztus még nem történt. Ez a közös főhajtás a szerbek és a magyarok közötti formális megbékélést is jelenti, ami az egész régióra nézve rendkívül fontos üzenetet hordoz.

Forrás: <http://pannonrtv.com>

Kárpátalja

Parlamenti meghallgatás az emberi jogokról

Az ukrán parlamentben június 12-én került sor az emberi jogok érvényesülésével kapcsolatos meghallgatásra, amin részt vett *Gajdos István*, a Régiók Pártja (PR) listájáról mandátumot nyert magyar nemzetiségű képviselő is. A politikus három, a magyar közösséget is érintő kérdést vetett fel.

Az UMDSZ elnöke állást foglalt a sztálini terror áldozatainak rehabilitálása mellett. Rámutatott, a krími tatárokon kívül rehabilitálni szükséges minden egyéb, áldozatul esett népcsoportot, így az 1944-től Kárpátaljáról elhurcolt magyarokat is. Szerinte ennek szabályozásáról külön törvénynek kellene rendelkeznie.

Gajdos István kiemelte az állami nyelvpolitika alapjairól szóló, tavaly elfogadott és hatályba lépett nyelvtörvény teljes körű végrehajtásának szükségességét. Mint ismeretes, ennek érvényesülése újra és újra adminisztratív akadályokba ütközik más területek mellett Kárpátalján is.

A magyar politikus harmadik felvetése a nemzetiségek kulturális autonómiára vonatkozó jogának érvényesítése volt. Kiemelte, hogy e jogot deklarálta az ukránjai nemzeti kisebbségekről szóló, több mint 20 éve

elfogadott törvény, ám mindmáig nem született döntés az autonómia tartalmáról és megvalósításának módjáról sem. Az UMDSZ elnöke úgy vélte, vagy egy új szerkesztésű kisebbségi törvénynek, vagy egy külön jogszabálynak kellene rendelkeznie e kérdés megoldásáról.

Az ülésről szóló kommentárjában Gajdos István kiemelte, a meghallgatás célja az volt, hogy megvizsgálják, az emberi jogok mely területein van szükség a törvényi szabályozásra, vagy a meglévő rendelkezések átalakítására. Hozzáfűzte, hogy „az egyik kiemelt szférát a nemzeti kisebbségek jogainak érvényesítése jelenti”, ezért is tett több javaslatot e témában, továbbá sérelmezte, hogy kevesen álltak hasonlóan hozzá a kérdéshez az ülésen, ehelyett inkább politikai síkra próbálták terelni a vitát.

Forrás: www.tiszaneews.org.ua

Beregszászban a polgármester-választás után is maradt lezáratlan politikai ügy. Június 7-én a várakozásoknak megfelelően a PR jelöltjét, *Knobloch Györgyöt* választották a Beregszászi Járási Tanács elnökévé. Az UMDSZ és a PR közti bizalomvesztés látszatát erősíti azonban a tény, hogy Knobloch megválasztásával megvárták a polgármester-választás eredményét, ugyanis a hírek szerint az UMDSZ nem látta biztosítottak, hogy a PR-rel való megegyezést⁴ mindkét fél betartja.

Horvátország

A Bellyei járásban újra lesz magyar előjáró-helyettes

Mint arról előző számunkban már beszámoltunk a május 19-i helyhatósági választásokkal egy időben kisebbségi előjáró-helyetteseket is választottak Horvátországban. A magyarok már az első körben megválasztották az általuk delegált tisztségviselőket⁵ a következő négy évre. A Bellyei járásban a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége (HMDK) színeiben induló *Déra Nándor* szerezte meg a kisebbségi előjáró-helyettesi posztot.

A horvátországi helyhatósági választásokon ugyanebben a járásban indult az előjáró-helyettesi posztért *Željko Cickaj* helyetteseként *Varga Gábor*, a HMDK és a HDSSB⁶ közös jelöltje. A Cickaj-Varga párosnak a június 2-án lezajlott második fordulóban sikerült is nyernie az egyik legerősebb horvát párt, a HDZ⁷ párosával, *Ružica Bilkić-tyel* és *Martin Kovačević-tyel* szemben.

A bellyei járásban majdnem 30%-os arányt⁸ elérő magyar népesség egyedül nem tud vezető pozíciót betölteni, ugyanakkor mindenképpen a mérleg

⁴ Mely szerint az UMDSZ támogatná a PR-es Knobloch György igényét a Beregszászi Járási Tanács elnöki pozíciójára, cserébe a PR támogatná az UMDSZ-es Babják Zoltánt a polgármester-választás során.

⁵ A bellyei járásban *Déra Nándor*, az ernesztinováiban *Dominovics Edit*, a darázi járásban *Sípos Sándor* szerezte meg a HMDK támogatásával, a Vukovár-Szerém megyei Tordinci járásban pedig *Kel Rózsika* győzött a MESZ támogatásával. A hercegszöllősi járásban ismét – negyedik alkalommal – *Sója Dénes*, a magyar kisebbség parlamenti képviselője és egyben a MESZ egyik alelnöke nyerte a járásvezetői mandátumot.

⁶ HDSSB: Szlavóniai és Baranyai Horvát Demokrata Szövetség

⁷ HDZ: Horvát Demokrata Közösség

⁸ A 2011-es népszámlálások szerint a bellyei járásban 1671 fő magyar él (29,62%)

nyelvének számít, ugyanis a magyar közösség támogatása nélkül egyik politikai párt sem tud többséget szerezni, mint ahogy ez most is megmutatkozott.

Varga Gábor, aki az előző ciklusban járási képviselőként és a bellyei helyi választmány tagjaként már sok hasznos tapasztalatot szerzett, a második forduló előtt a sajtónak elmondta, hogy Željko Cickajjal megegyeztek abban, hogy elsősorban a magyarlakta falvak ügyeinek intézése lenne a feladata, amely azért is fontos, mert így a járási szintű döntésekből sem maradnának ki, illetve az itt élő magyarok nemcsak kisebbségi kérdésekben fordulhatnak a járás vezetőihez.

Forrás: <http://huncro.hr>

Muravidék

A muravidéki magyar iskolák sorsa

Alsómarác (Moravske Toplice) Község nemzetiségi tanácsa pénteki ülésén határozatot hozott a Pártosfalvi Kétnyelvű Általános Iskola tagiskoláinak bezárása ellen. A szlovén oktatási minisztérium indítványozta a fiókiskolák bezárását az alacsony gyermeklétszám miatt, mivel a jelenleg érvényes törvények szerint, az iskolát egy évre be kell zárni, amennyiben a létszám öt fő alá csökken.

A magyar nemzetiségi önkormányzat tanácsa egyértelműen kiállt amellett, hogy az iskolákat nem szabad bezárni. *Vugrinec Zsuzsa* elnök a másik két magyar önkormányzat elnökével is tárgyalt, akik szintén tiltakoznak az iskolák bezáratása ellen.

Göncz László parlamenti képviselő elmondta, az iskolákat a társalapító nemzetiségi önkormányzatok beleegyezése nélkül nem lehet bezárni, a kellő gyermeklétszám pedig az elkövetkező évekre biztosított, így a jelenlegi évet kell áthidalni az iskolák működésének megtartása mellett.

Jernej Pikalo oktatási miniszter látogatást tett Muravidéken, ahol felkereste a Pártosfalvi Kétnyelvű Általános Iskolát is. A miniszter konkrét ígéretet nem tett arra, hogy a tagiskolákat nem zárják be, azonban elmondása alapján arra lehet következtetni, hogy mindent megtesznek annak érdekében, hogy a két tagiskola megmaradhasson, a nehézségeket pedig párbeszéd keretében szeretnék megoldani. A miniszter hangsúlyozta a kétnyelvű iskolák fenntartásának és a színvonal további növelésének fontosságát.

A másik komoly gondot a Maribori Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének működtetése jelenti. *Horváth Ferenc*, a muravidéki magyar nemzeti csúcsszervezet elnöke abbéli reményét fejezte ki, hogy pozitív diszkrimináció alkalmazásával továbbra is fenntartható marad a Magyar Tanszék működtetése, hasonlóan a szombathelyi főiskola Szlovén Tanszékéhez.

Forrás: nepujsag.net, rtvslovenija.si

Nyugati magyarság

A kanadai kormány kitüntette Bessenyei Somorjai Ágnest

2013. június 9-én a kanadai Egyesült Magyar Alap hagyományos évi teadélutánján *Corneliu Chisu*, az ottawai parlament képviselője adta át Bessenyei Somorjai Ágnesnek, a Kanadai Magyar Kulturális Tanács elnökének, az Egyesült Magyar Alap főtítkárnak, a Magyar Élet hetilap kiadó-főszerkesztőjének a kanadai kormány II. Erzsébet királynő Gyémánt jubileumi Medálját⁹.

Corneliu Chisu magyarul köszöntötte a megjelenteket, majd angolul folytatva mondta el a laudációt:

„Bessenyei Ágnes meghatározóan hozzájárult Kanada szerte a magyar közösségek összefogásához és kulturális támogatásához először, mint a Magyar Élet kiadója, és később kiadó-főszerkesztőjeként immár több mint húsz éve. 1995-től Bessenyei Ágnes a Magyarok Világszövetsége Kanadai Országos Tanácsának elnöke volt, majd a Kanadai Magyar Kulturális Tanács elnöke lett, mely pozíciót 2001 óta tölti be. Ágnes alapító tagja a Kanadai Közép- és Kelet-Európai Szervezetek Szövetségének. Munkásságának eddigi legnagyobb sikere annak az egyhetes rendezvénysorozatnak a megszervezése volt, mellyel Magyarország államiségának ezer éves évfordulóját ünnepelték a kanadai magyarok. Ennek a millenniumi rendezvénysorozatnak keretében az ő segítségével alakult meg a Kanadai Magyar Képzőművészek Szövetsége, tehetséges kanadai magyar művészek egyesülete. A kanadai magyar közösségért végzett munkája elismerésül örömmel adom át Bessenyei Ágnesnek Stephen Harper, Kanada miniszterelnökének üdvözlét és II. Erzsébet királynő Gyémánt Jubileumi Medálját!”

„Én csak a dolgomat tettem, azt, amit tudtam magyar identitástudatunk megőrzéséért, azért, hogy még az unokám unokája is beszélje a magyar nyelvet és ismerje gyökereit” – hangsúlyozta a kitüntetett.

A torontói Szent Erzsébet római katolikus templomban megtartott rendezvényen közel kétszázan vettek részt.

Az ünnepség keretében *Jagodits Ferenc*, az Egyesült Magyar Alap elnöke beszámolt az eltelt év eseményeiről, az Alap munkájáról. Az elmúlt évben több mint 22 ezer dollár adományt kapott a szervezet, amit az utolsó centig ki is osztott. Többek közt négy magyarországi iskola Sajókaza, Nagyköny, Magyarmecske és Tiszabura jutott idén anyagi segítséghez, valamint a Soroksári Názáreth Szeretetotthon. A Szentegyházi Gyermekfilharmónia kottanyomtatásra, a Zentai Hagyományörző tábor és a Tuzséri Kézműves tábor is részesült belőle. Az elnök bejelentette, hogy az Egyesült Magyar Alap őszi gyűjtését a magyar árvízkárosultak megsegítésére szervezik. Az elnöki beszámolót gazdag kultúrműsor követte.

Forrás: <http://www.nemzetiregiszter.hu/teadelutan-kituntetessel>

⁹ A kitüntetést II. Erzsébet királynő uralkodásának 60. évfordulója alkalmából alapították, és olyan kanadai személyeknek adományozzák, akik a legtöbbet teszik saját kultúrájukért a multikulturális Kanadában.

A BMKE 45 éves jubileumi ünnepe

Fennállásának 45-ik évfordulóját ünnepelte június 7-én a Burgenlandi Magyar Kultúregyesület. Alsóőrött, a Magyar Udvar dísztermében megtartott kulturális program keretében tekintettek vissza a kultúregyesület tagjai és a nagyszámban megjelent vendégeik a sok év tevékenységeire.

A díszvendégek sorában megjelent *Répás Zsuzsanna*, a KIM nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára, *Horvath Josef*, Alsóőr polgármestere, *Rosner Georg*, Felsőőr polgármestere és a horvát kultúrát képviselő *Bruno Radakovits*.

A rendezvényen felléptek a magyart tanuló óvodások, a magyar gyermekóra kicsinyei és az alsóőri gyermektáncsoport is bizonyítva, hogy utánpótlásban nincs hiány. Színpadra léptek a kultúregyesület salsa táncosai is, valamint az énekkör néhány dallal. A kultúregyesület két táncsoportja, az Óriszigeti Néptáncgyüttes és az alsóőri Virgonc néptáncsoport mutatott be közös produkciót, szerepeltek a diákszínjátászok és az énekkör az Örségi Fantázia zenei együttessel közösen.

A HÉT TÉMÁJA

Kárpát-medencei demográfiai helyzetkép a 2011. évi népszámlálások eredményeinek tükrében

A II. évf./14. számunkban a hét témája rovatban kritikusan ismertettük azt az összesítést, mi szerint mindössze 10,4 millió magyar élne a Kárpát-medencében. Ezúttal a KSH Népeségtudományi Intézet elemzését közöljük a témában.

A Kárpát-medence legtöbb országában¹⁰ 2011-ben tartottak népszámlálást. A népszámlálási adatok – beleértve a nemzetiségi és az anyanyelvi adatokat is – publikálása jelenleg is zajlik. Magyarországon már végleges adatokról beszélhetünk, de a nemzetiségi kötet még nem jelent meg, az összesítő kötetben pedig csak megyei szintű bontás található.

A legnagyobb magyar közösséget magába foglaló szomszédunk, Románia esetében még csak előzetes adatok állnak rendelkezésre, ugyanakkor községi szinten vannak már nemzetiségi és anyanyelvi adatok. Szlovákiában, Szerbiában és Horvátországban megjelentek a részletes, végleges településsoros nemzetiségi adatok.

Tekintettel arra, hogy Ausztriában és Szlovéniában regiszteralapú népszámlálást tartanak, ezekben az országokban nem állnak rendelkezésre etnikai adatok.

Problémák

A különböző országokban eltérő nemzetiségi adatgyűjtés adatainak összevetése és értelmezése számos problémával jár, s épp ezért nagy óvatosságot igényel.

Elsőként felmerül a nem válaszolók problémája, melyek száma az előző, 2001-es népszámlálás óta jelentősen megnőtt.

További gondot jelent, hogy az egyes országokban másféleképpen kérdeztek rá a nemzetiségre (pl. Magyarországon két kérdésben jelenik meg, melyet összesítve publikálnak), illetve eltérőek a válaszlehetőségek is: Magyarország és Szlovákia esetében egy meglévő alaplistából választhattak a kérdőívet kitöltők, Romániában és Szerbiában szabadon volt kitölthető ez a kérdés, Horvátország esetében pedig „államnyelv” és „egyéb” kategóriák jelentek meg.

A nemzetiségi adatok elemzésénél fontos tényezőként figyelembe kell venni az eltérő politikai, nyelvi környezetet, például a kérdőívek és számlálóbiztosok nyelvét, valamint az identitáskampányokat is.

Nehezen összehasonlíthatóak az adatok a romák eltérő etnikai önbevallása miatt is.

¹⁰ Kárpátalja kivételével

A nem válaszolók problémája

Az előző, 2001-es népszámlálás óta nagyon megnőtt a nemzetiségi kérdésre adatot nem szolgáltatók aránya:

- Magyarország 14,7% (2001-ben 5,6%)
- Szlovákiában a kötelező válaszadás ellenére 7,1% (2001-ben 1%)
- Vajdaság 5% (2001-ben 3,9%)
- Erdély 0,5%

A válaszadók esetében az a kérdés, hogy „kik ők”, és milyen nemzetiségűek „lennének” nagyban befolyásolja az eredményeket. Három típust különböztetünk meg:

1. „tényleges” nemzetiségtől független, adatfelvételi hatás, stb. (nem a nemzetiségi kérdés miatt nem válaszol)
2. nemzetiségiek, nemzetiségi gyökerűek nagyobb arányban vannak köztük (rejtőzködés, bizonytalan identitás miatt választják)
3. tudatosan „elrejtett” nemzetiségiek, akiket ebbe a kategóriába szorítottak.

Ezen adatok elemzése éppen ezért empirikus vizsgálatot igényel. Magyarországon az 1-es csoport a legjellemzőbb (kb. 90%), kisebb arányban a 2-es (pl. sváb falvak, romák). Erdélyben a számlálóbiztosoktól származó adatok az 1-es és 3-as hipotézist támasztják alá.

Előzetes eredmények (ezer fő, %)

	2011 körüli népszámlálások				2001 körüli népszámlálások			
	lakosság	magyar nemzetiségűnek vallotta magát	államalkotó nemzet	egyéb kisebbség, nem nyilatkozik	lakosság	magyar nemzetiségű	államalkotó nemzet	egyéb kisebbség, nem nyilatkozik
Magyarország	9 937 628	8 314 029		1 623 599	10 198 315	9 416 045		782 270
Erdély, Partium, Bánát	6 475 894	1 224 937	4 816 895	434 062	7 221 733	1 415 718	5 393 552	412 463
Felvidék	5 397 036	458 467	4 352 775	585 794	5 379 455	520 528	4 614 854	244 073
Vajdaság	1 931 809	251 136	1 289 635	391 038	2 031 992	290 207	1 321 807	419 978
Kárpátalja	1 249 000	141 000	1 000 000	108 000	1 254 614	151 516	1 010 127	92 971
Muravidék	118 988	4 000	105 000	9 988	120 875	5 445	104 874	10 556

Burgenland ¹¹	286 215	10 000	250 000	26 215	277 569	6 641	242 458	28 470
Eszék- Baranya megye	305 032	8 249	262 004	34 779	330 506	9 784	277 245	43 477
'Kárpát- medence' össz.	25 701 602	10 411 818	12 076 309	3 213 475	26 815 059	11 815 884	12 964 917	2 034 258

Amennyiben az így kapott eredményeket azon logika alapján korrigáljuk, hogy a nem válaszolók között is akkora a magyarok aránya, mint a válaszolók között, az alábbi eredményeket kapjuk:

Eredeti és nem válaszolók figyelembe vételével korrigált eredmények

	2011 körüli népszámlálások				2001 körüli népszámlálások			
	lakosság	magyar nemzetiségűnek vallotta magát	államalkotó nemzet	egyéb kisebbség, nem nyilatkozik	lakosság	magyar nemzetiségű	államalkotó nemzet	egyéb kisebbség, nem nyilatkozik
Magyar- ország	9 937 628	8 314 029		1 623 599	10 198 315	9 416 045		782 270
Erdély, Partium, Bánát	6 475 894	1 224 937	4 816 895	434 062	7 221 733	1 415 718	5 393 552	412 463
Felvidék	5 397 036	458 467	4 352 775	585 794	5 379 455	520 528	4 614 854	244 073
Vajdaság	1 931 809	251 136	1 289 635	391 038	2 031 992	290 207	1 321 807	419 978
Kárpátalja	1 249 000	141 000	1 000 000	108 000	1 254 614	151 516	1 010 127	92 971
Muravidék	118 988	4 000	105 000	9 988	120 875	5 445	104 874	10 556
Burgenland*	286 215	10 000	250 000	26 215	277 569	6 641	242 458	28 470
Eszék- Baranya megye	305 032	8 249	262 004	34 779	330 506	9 784	277 245	43 477
'Kárpát- medence' össz.	25 701 602	10 411 818	12 076 309	3 213 475	26 815 059	11 815 884	12 964 917	2 034 258

¹¹Burgenland 1991, 2001: Umgangssprache (környezeti nyelv); a dőlttel szedett adatok becslések

Elsődleges következtetések

A népszámlálások eddigi eredményeiből arra következtethetünk, hogy a Kárpát-medence lakossága gyorsan csökken: 10 év alatt mintegy 1,1 millió fővel csökkent a terület lakossága, így jelenleg kb. 25,7 millió főre tehető.

A népességcsökkenés ténye etnikumtól részben független, mértékét elsősorban a földrajzi elhelyezkedés határozza meg: míg Burgenlandban, Szlovákiában nőtt a népesség, addig Magyarországon, a Muravidéken és Kárpátalján(?) átlag alatt fogyott. Nagyon gyors fogyás tapasztalható Erdélyben (10 % felett), a Vajdaságban és Eszék-Baranyában.

A magyar nemzetiségűek lélekszáma a Kárpát-medencében 2011-ben 11,9 millió fő körül lehetett, közülük azonban csaknem 1,5 millióan nem nyilatkoztak nemzetiségükről, melyeknek túlnyomó többségük Magyarországon él. Ha a nem nyilatkozók számát is figyelembe vesszük valójában megállapítható, hogy a Kárpát-medencében az elmúlt évtizedben a magyarság lélekszáma mintegy fél millióval csökkent, aránya azonban nem változott (46% körül van.) A csökkenés mintegy fele-fele arányban következett be Magyarországon, illetve a határokon túl, így a határon túli magyarság arányvesztése az anyaországhoz viszonyítva folytatódott. (19,5% → 18,1% él határon túl)

Noha összrégiós szinten a nemzetiségi aránytartás pozitív fordulat a 90-es évek trendjeihez képest, ennek oka nem a magyarság demográfiai erejének növekedésében, hanem elsősorban a szomszéd népek demográfiai helyzetének romlásában keresendő.

Forrás: KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, www.demografia.hu

KITEKINTŐ A KÖVETKEZŐ KÉT HÉTRE

2013. június 14 - június 28.

Június 20. 17:30

Rejtőzködő Kárpát-medence sorozat: bemutatkozik a Muravidék – a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. rendezvénye

A kiállítást megnyitja: dr. Göncz László, a szlovéniai magyar közösség parlamenti képviselője

Köszöntőt mond: Horváth Ferenc, a MMÖNK Tanácsának elnöke

Papp-Váry Borbála, a BGA Zrt. vezérigazgató-helyettese

Helyszín: Magyarság Háza – 1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

A kiállítás július 21-ig látogatható.

A részletes programot [itt](#) találja.

Június 21. 11:00-13:45

A Tér és Társadalom tematikus számának bemutatása – a Magyar Tudományos Akadémia rendezvénye

Előadás a TRANSMIG kutatásról, amely projekt a délszláv háború nyomán megindult migrációt vizsgálta Szerbia (Vajdaság) és Magyarország néhány kiválasztott településén.

Helyszín: MTA Titkárság – 1051 Budapest, Nádor utca 7., Fsz. 29. terem

A részletes programot [itt](#) találja.